

Anja Kähler,
VIII kl.

Kas ainult seiklus?

Ma ei tea isegi, millest see mõte tekkis, aga järsku tundsin kõik üksmeelselt, et vaja on kodust põgeneda. Minna ära, lennata välja nagu linnud pesast!

Õhtusel salakoosolekul võeti otsus vastu: mina, mu sõbratarid Linda ja Vaike alustame reisi Leningradi. Kuna meil puudus reisiraha, siis otsustasime esialgu sõita Türile, kus elas mu täditütar, et temalt raha laenata.

Olgi parajasti sirelite öitseeg. Ilmad olid väga soojad, mis andis meile julgust ja muretust oma edaspidise saatuse suhtes. Kui keegi oleks küsinud, kas kahjuei ole kodunt lahkuda, oleksime ta välja naernud. Niisugust küsimist aga ei saanud olla, sest kõik toimus ranges saladuse võtus. Nii alustasime vastu õhtut oma avantüüri. Tulirutata viis kilomeetrit jalgsi bussijaamani, et sealt sõita Türile. Kõik läks plaani järgi ja õnnelikult, aga äkki ilmus meie seljataha jalgrattur - ühe vandeseltslase, Vaike öde.

Küll me ehmusime, kuid teha polnud midagi. Vaike näbiti kin-

ni ja viidi ära. Jaime kahekesi.

Kuid Vaike kojupöördumisega oli kakskolmandikku meie ettevõtlikkusest murtud. Bussile me enam ei jõudnud, rongi polnud ka minemas, nii jätkasime kahekesi jalgsimatka Türi suunas. Nüüd läksime mööda kõrvalisi teid, läbi surnuaia kuni raudteele, et niiviisi vältida jälitajaid. Marssisime kiiresti, aga saabuv öö oli viiu ja minul puudus isegi mantel. Ka sääsed ei andnud meile rahu.

Suveöö oli ikkagi väga võluv. Kummalgi pool raudteed olid heinamaad täis lilli. Siin-seal lõhkudesse olid laotatud uduloorid, õrnad ja siidised. Metsvarjulilled lõhnasid ja ööbik laksutas ojaäärses toomingas. Kui tore oleks seda nautides kuulatada, mitte mööda raudteed vantsida. Kas Kehtna jõe ääres on ööbikutest puudus! ...AGA jälle meenusid põnevad jutud suurest ilusast Leningradist ning kadusid soovid kodus istuda.

Ei tea, kas võttis väsimus maad, aga tee tundus olevat lõputu. Pealegi oli Lindal raske kohver, mida vahepeatusi kassisime. Ometi viimaks vilkus jaama tuluke. Kohe tuli jõudu juurde. Suur oli aga meie pettumus, kui jaama jõudes avastasime, et see polnud Türi, vaid Kõlu jaam.

Midagi polnud parata, heitsime ankrud samass ja proovisime magada. Linda uinus kohe, mina aga lödisesin külma pärast. Kui saingi sõbs silmale, siis piinasid hullud unenäod ja aratasid sääsed. Lõpuks hakkasin ootama hommikut. Teel bussipeatusse paistis juba soe päike ja vaelas elu meie tardunud liikmesse. Ent andis oodata, enne kui buss saabus. Oodata poleks muidu väga vigagi olnud, aga need eided. Kes bussipeatusse tuli, see jälle pärima hakkas: "Noh, lapsed, kuhu teie siis sõidate?" Valetasime, mida oskasime. Aga eided arutlesid: "Kull on ikka tänapäeval vanemad, lasevad väikesi lapsi üksi hulkuma."

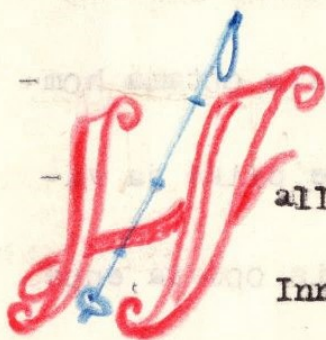
Viimaks ometi tuli buss. Ostsime piletid ja kiirustasime kohta otsima, kui korraga jahmatasime: bussis tagaistmel istus minu ema ja ajas Linda emaga juttu... Aga buss juba liikus....

Türiil polnud meil linna au ja ilu vaadata. Mina jäin kull nahatüest ilma, sest mu ema oli võõras kohas niivõrd taktiline, aga Linda sai oma jao kätte. Oleksime mõlemad ei tea mis andnud, et seda kõike olematuks teha. Pärast seda kadus mul igasugune tahtmine lollusi välja nuputada.

Reportaar

Jaan Kaljula
VIII kl.

talispordist.

alioo! Siin Kehtna. Teatavasti elame me kõik

Innsbrucki talioümpia mängude meeleolus, mis

läks otse ärevaks Ants Antsoni eduka esinemise tõttu.

Ants Antsoni rahvusvaheline karjäär algas kuu aega tagasi

Oslos EM-võistlusel. Oslos ta edestas 1500 m kiiruisuta-

mises suuri kuulsusi, nagu Grišinit, Thomasseni jt. , kus-

juures Antsoni aeg 1500 m oli 2.10,3.

Praegu aga toimub Kehtna koolis kohalik spor-

disündmus, talispordipäev. Täna, 12. veebr. toimub ka

Raikkülas rajooni koolide vaheline spordipäev, et välja

selgitada 1964. a. talispordimängude võitjad. Praegu saa-

busime Raikkülast tagasi ja te kuulete võistluse tulemusi.

Kehtna kooli võistkonna koosseis oli järgmine: Hamburg,

Lillipuu, mahooni, preegel, kaljula jun., Vilibert ja Kaljula

sen.; tüdrukutest kuulusid sinna Kleeman, Kübarsepp, Loor,

Mikas, Miil, Paaio ja Tamm. Võistlused algasid tütarlaste

2 km suusatamisega. Kolmandana startis meie kooli üks pa-

rim suusataja Inge Miil. Ta läbis distantssi ühtlase tem-

poga. Finiši poole rühkides selgus, et Inge oli möödunud eessõitjast, kuid tagant ligines talle võistleja nr. 4. Samal ajal, kui Miil lõpetas, kukkus see võistleja. Protokollidest selgus, et Miil oli saavutanud 15. koha. Paalo ja Kleeman jäid temast tahappole, kusjuures võistlejaid oli umbes pool sada.

Järgmisena läksid rajale poisid. Nende võistlusmaa oli 3 km. Meie kooli esindasid seal Hamburg, Lillipuu ja Mahooni. Hamburg alustas võistlust rahulikult, kuid härmiseit tugeva sammuga. Finišisse jõudes oli ta möödunud mitmest võistlejst ja ta hakkas püüdma üht tugevamat võistlejat, kes sõitis nr. 14. all. Aga juba tuli finiš ja seekord jäi 14. püüdmatuks. Varsti teataski Raivo Preegel, kes kui pikim poiss nägi üle teiste peade, et protokollides seisab: Hamburg esimene, Mahooni kolmas. Sellise tubli saavutusega ~~##~~ tulid toime meie poisid! Lillipuu saavutas 21. koha, mis pole ju ka halb.

Halvasti käis aga meie orienteerijate käsi. Nad ei olnud varem treeninud, ja seepärast tuli neil üle elada mitmesuguseid üllatusi. Meil tuleb sellest võistlusest

teha tösised järeldused. Kuna meil on küllalt häid suu-
satajaid, tuleks neil harjutada orienteerumisvõistluste
alal, et järgnevatel võistlustel olla heas vormis.

Peatselt toimuvad Rapla rajooni meistrivõistlused suu-
satamises. Et meie kool neil võistlustel oleks edukas,
tuleb end tugevdada nii füüsiliselt kui ka tehniliselt.

Jäeb loota, et need need võistlused teevad tasa kaikkülas
saadud kaotused, ja need, kes hästi esinesid, hoiaksid oma
kohti. Kuna me kohapealsest võistlusest kuulsite varem
toimunud saates, siis ütleme seekord : kuulmiseni!

H. Praaki

Räägulinn

K

ehtna Räägulinn pole küll Kukulinn Juhan Liivi jutust "Vari", ta ümbrus ja saamisluhu on mitmeti teistsugused, aga mõningaid ühisjooni neil kahel linnal siiski on.

Räägulinn on nimeilt Kehtna mõisa moonaküla. Kahest küljest ümbritsevad teda endised mõisa, nüüd sovhoosi lohkavad viljapõllud, teiselt poolt aga Kasari lisajõe, Kehtna jõekese luhad ja nende taga, üle jõe kasvab kena metsatukk, kus leidub Räägu laste rõõmuks rohkesti mustikaid ja seeni.

Kui moonaküla oli Räägu kunagi ühiskondliku redeli kõige alumisemaid pulki. Selle redeli ülemine pulk oli Kehtna mõisa väga stiilipärane härrastemaaja keset kaunist arhitektuuriliselt hästi kujundatud parki. Pargi serval teisel pool tiiki aetsesid poolkaares mitmesugused tootmishooned kõrvuti mõisa-teenijate elamutega: seal olid viinaköök, laudad, tall, piimakoda, maierei, puusepatöötuba, sepikoda jt, aga nende vahetus läheduses elunesid kubjas, aidamees, vuttermeister, puusepp, sepp, viinameister, tallmeister ja omaette häärberis -valitseja. Aga mõisatöölised, moonamehed olid asustatud härrasrahvast ja isegi ametme^edestest segamatusse kaugusse: Räägule, Magasile, Juurikule.

Magasi oli kunagine valla magasi ait, juuriku tekkimislugu pole teada: asetseb teine maantee ääres, mis viib Järvakanti, otse "Õhkamissilla" lähisteel, kus praegu pesitsevad ööbikud. Räägu on tüüpiline moonaküla olnud: ^{neli} kolm pikka madalat elumaja viletsate pimedate korteritega, sea- ja lehmaosmikud laudaks, nii on nad andnud varju mõisatöölise rohkearvulistele peredele ja nende vähesele vallasvarale. Neis hooneis pesitses 1905. aastate ümber samasugune viletsus, nagu seda loeme Tuglase jutust "Hingemaa". Neid meisterlikult kirjeldatud lehekülgi pole siin mõtet korrata. Heitkem pilk praegusele Räägulinnale, kuna ta on kõigi aegade kiuste ka praegu sovhoositöölise eluasemeks. Muidugi on praegune Räägu kõbitud ja putitatud. Elamud on seest ja väljast remonditud, aknad avardatud, laed ja pörandad värvitud ning seinad tapeeditud. Linna tänavad ja umbrus on enam-vähem korrastest linnarahvas ei pea enam lehma ega siga. Siin-sääli kerkib katusele televiisorimast, seinale najatavad jalgrattad, kohati peatub ukse ees mootorratas või vähemalt säärevaristaja. Linna ees peatub Rapla-Kehtna-Posti buss, teised bussiliinid aga Räägulinna veel ei tunnusta. Ka jõesadamaga on kurvad lood: sääli puuduvad nii reisi- kui ka kaubalaevad. On vaid mõned külad Räägu noorte sportlikeks veereisideks.

Vaatamata Räägulinnas toimunud suurtele sotsiaalsetele muuda-
tustele ja mitmesugustele reformidele, on tsentripedaalsed tun-
gid Räägul tugevamad kui tsentripedaalsed: seal tahetakse ära,
kõik loodavad, millal saavad uue korteri sovhoosikeskuse juures.
Seal kerkivad majad, milles korterid kõigiti ajakohased: veevär-
giga, vannitoaga ja muude mugavustega. Nii tuleb varsti aeg, mil
kaob vana Räägulinn ja temast jäävad ainult mälestused, mille
hulka kuuluvad needki read.

Juhan Tomingas
VIII kl.
Kehtna, mu uus kodu.

Ratataa, ratataa... pöristavad rongi rattad. Sõidan kodu
poole. Mööda vilksatavad majad, majad: sinised,
punased, rohelised, plekk-, kivi-, eterniit- ja laastukatu-
sed. Kõik erisugused. Mõnes on kool, teises haigla, kolmas on
talutare, neljas moodne, kaheksakorteline. Mõnda ümbritseb
hekk, teist kiviaed, kolmas hea uus tara. Aga ükski
hoone ei sarnane minu koduga, sest juba kolmandat aastat
on mu koduks Kehtna sovhoosi keskus, vana Kehtna mõisa häär-
ber, mis ehitatud pärast 1905. a. sündmusi enamvähem endisel
kujul. See mõisaloss on kahekorruline, lihtne, kuid väga

stiilne, arhitektuuriliselt õnnestunud ehitus. Ia saal, praegu sovhoosi klubi, pole küll suur, aga meeldiv dekoratiivne väga hea akustikaga rokokostiielis ruum. Seal avanevad tiibuksed, mis viivad nn. talveaeda, klaasrõdudalisse ruumi, kus rohkesti lilli. Teiste hulgas kasvab siin suur filodender, mis ainulaadsena igal aastal õitseb ja vilja kannab (ananassi maitsega söödav vilja).

Saalist viib kitsas koridor ruumidesse, mis on minu koduks. Minu kodu, seda sõna ütleme suure uhkusega. Minu lühikese elu jooksul on muõlnud juba mitu kodu. Esimest mäletan vaevu - meenub vaid suur liivahunnik, mis meile, lastele, mõnusaks mängupaigaks. Praegune kodu on aga pesahülgamise ajastust. Mu vanem õde on juba abiellunud ja töötab Tartus, temast noorem tudeerib Tartu Ülikoolis arstiteadust ja mina kavatsen tuleval aastal minna edasi õppima Tartusse, kuhu oleme rajanud uue pesakese. Astugem siiski tuppä. Siin pole küll ei tea mis korterisisustust, pilgeni täis raamatukapp, kirjutuslaud, klaver, mis kannab hoolt selle eest, et oleks, kust tolmu pühkida, siis kaks diivanit (visti teina teisest sajandist), raadiolaud, raadio ja televiisoriga. Kui seisatan romaanikaares akna jures ja silmitsen välja, siis tunnen minagi rõõmu toredast pargist tiigiga. Selle pargi on omal ajal kavandanud parkide arhitekt Kuphaht, kes oli Baltimaade kuulsamaid.

Kujutlen, millist mõju avaldasid juba siis tema suured puud, sügavad tiigid, mille rajamiseks kulus palju talurahva higi ja vaeva. Kuigi praegu hakkab park vananema, mõjub ta siiski suursuguselt, ja ta on võetud looduskaitse alla.

Kõigi mu mõtete lõpp-punktiks on ikkagi veel kodu. Ma loodan, et ma soojust pesast välja lennates ei külmetu. Mõnele on kodu lihsalt ajutine eluase, mõnele aga enesestmõistetav vajadus. Minu mõtteid ja suhtumist kodusse väljendavad kõige paremini Manivald Kesamaa sõnad:

"Leidsin kaugelt mõne helge tähe,

olin rännatuultes lendav laast.

Mis ma nägin, seda polnud vähe,

meel mul haaras ilu mitmest maast.

Ei. Ükskõik ka kuhu rännud viivad -
sünnimaale toovad taas mind tiivad."

Eevi Reinsoo,

VIII kl

Räägult

agrolinna.

M

inu kodu oli alles hiljuti veel Kehtna Räägu.

Aga hiljuti valmis taas järjekordne sovhoosi

elamu, kuhu anti ka meie perele uus korter. See on

kaheksa korteriga elamu, kahekorruseline, veevärgiga, kuid
individua^{aa}alküttega. Maja asetseb maanteeääres, ta läänepool-
sel küljel levib Kehtna park, põhja pool on kooperatiivi
kauplus (pagaritsehliga), lõunas aga ~~kehtes~~ sovhoosi tibula.
Idas laiuvad ääretud viljapõllud, mis suvepäikese loojangus
öötsuvad nagu kuldne meri. Eemal silmapiiril paistab sinakas
mets, mis kahjuks jääb liiga kaugele, et liituda mu kodu ümb-
russe ta võluks. Maja ees kasvavad sihvakad kuused ja too-
vad eriti talvel oma igirohelusega vaheldust valgesse mattu-
vasse aeda. Meie aias pole veel lilli, aga tahan hoolitseda,
et meie aed oleks kodule ehteks, nagu seda on vana park, üle
maantee. Meie majal pole kõrvalhooneid, sest sovhoositöölised
ei tegele individuaalmajapidamisega, kuna nad saavad sov-
hoosist protuk^dte tootmishinnaga. Meie korter on kolme toa
ja köögi ning vannitoaga. Toad on avarad, suurte akendega
ja päiksepaistelised. Ilusate ilmadega täidab päike kõik
ruumid röömsa valgusega. Kõik see pole kõrvutatavgi vana
kunagise Rääguga.

Paigaks, kus ma meeleldi viibin, on vana park. Sääl
kasvab väga erinevaid puid ja pöösaid. Eriti ilus on

park kevadel, kui pakatavad pungad puudel, hakkavad õitsema
lilled ja ~~en~~ kogu park on täis lindude röömsat laulu.
Oh seda vidinat ja sädinat, viilet ja huikeid! Siis tahab ka
süda kaasa hõisata. Ka suveõhtutel on pargis ilus, eriti
päikeseloojangul, mil leinakased ja vanad haralised tammed
peegelduvad tiigivees. Loodus uinub, vaibub päevane kära,
traktorimürin ja loomade ammumine, Õhkamissilla poolt kos-
tab ööbikute laul. Lilled, eriti matioolid lõhnavad nii
meeledivalt, et ei taha minnagi tuppa. ^aThestahtmata hakkad
mõtleva oma kodust, tulevikust. Kas võib leida veel pare-
mat paika maailmas, kui on seda mu praegune kodu. Ta jääb
minu pühaks paigaks, kuhu tahaksin ikka ja alati tagasi tulla
Kujutlen luuletaja Lehtmesa sõnadega oma koju pöördumist:

"Siin kõik näib nõnda nagu varem -

hall maja, õu ja õunapuud,

Kuid siiski midagi on parem.

Ma nägudelt kui aimaks uut."

Küllap nii see ongi: kui tuled tagasi koju, täidab su rinda
mingisugune uus õnn. sest kui armas ka ei oleks me pesake,
välja lendame me kõik -otsima ^{uuta} uut õnne.

Stli Mõtsnik

VIII kl.

"Sirelites vanad talud..."

K

ui öeldakse, et kõik teed ~~iv~~ viivad Rooma, siis kehtib see minu arvates kõigepealt kodu kohta.

Sest kust ilmakaarest ka tulema ei hakkaks, armsa kodu läveni jõuab iga reisija, kes kodule selga pole pööranud.

Kodu, kui ilus sõna see on! Kui palju rõõmu, igatsust ja murrust toob see sõna hinge, kui sa viibid kaugel kodus, aga kui palju rõõmpisaraid valatakse, kui sinna taas pika aja takka naastakse!

Ka mina armastan väga oma kodu, nii et ei oskaks kujutleda sealt jäädavalt lahkumist.

Mu kodu asub Kehtna külanõukogu lähedal, laugjas väikeses nöös, sest kaugemal võib eraldada väikest nõlvakut.

Asetsedes kaugel maanteetõlmust, õhkubalati kogu ümbrusest värskust ja puhtust. Eriti ilus on siin kevadel ja suvel.

Elumaja lähistel on koppel, mis on kolmest küljest äärestatud sihvakate valgetüveliste kaskedega. Kui võluv on kevad, kui kased ehivad end rohekaskollastesse lõhnavatesse looridesse!

Keset koplit kasvab üksik toomingas. Tä õise ajal upub kogu ümrus valgesse pulmakleiti, mida kaunistavad kaskede kallihinnalised pruudiloorid... Suvel on agakoppel täis mitmevärvilisi karikakraid, kollaseid kullerkuppe ja lõhnavaid kannikesi. Otse kopli taga seisab ilus väike männitukk kõrvuti noore kasesaluga. Eespool moodustavad hõbeheljaste kadakate põõsad tumerohelise poolringi.

Kui nüüd tagasi tulla koduõue, siis näeme siingi palju ilusat. Kahele poole hargnevad teerajad on palistatud iluhekiga ja muru äärestatud lilledega. Akende all kasvavad elupuud, nendegi all levivad lillepeenrad. Kõrgele, otse katuseräästani ulatuvad sinised käokingad, neist madalamale jäävad lumivalged magusasti lõhnavad floksid, kirevad kuningakroonid ja valged liiliad. Keset õue kasvab kodukaunitar, suur mitmeharuline kastan. Kevadel on ta pungad prisked nagu poksikindad, hiljem on ta beetlevalt ilus oma haraliste küünlakujuliste õiekobaratega, aga sügisel on ta oksad täis okkalisi mugulaid.

Elumaja on võrdlemisi suur -vana talutare. Ta mahutab oma katuse alla neli tuba, köögi, sahvri ja vanasti taluhoonetele nii omase ruumi - vana rehetoa. Viimast kasutatakse vahel praegugi viljakuivatamiseks. Sel puhul

on rehetõas tore olla. Suur ahi kõetakse kuumaks ja ruumi
täidab eriliselt magus romantiline suitsulõhn. Vahel palub
vanaisa, et ma segaksin partel kuivavad vilja. Ma teen seda
meeltdi. Kui mõnus on loivata paljajalu kuumi viljateri
segades. Terad meenutavad päikese käes kuumenenud liiva,
kuid meenutavad meeldivat lõhna ja lausa kõrvetavad taldu.
See kõik on nii hea. Kahjuet viljakuivatamist esineb nii vähem.
Nii harva saan tunda veel rehetarede romantilist luulet.

Majaelanikke on meil kuus. Vanaisa, kes vaatamata oma
seitsmekümnele eluaastale käib veel kolhoosis piima vedamas.
Edasi on me peres vanaema, isa ja ema, vend, kes õpib V klas-
sis ja mina, kes jõudsin oma elu pöördepunkti.

Kui ma tahan üksinda olla ja nii, et mind keegi ei
segaks, siis võtan raamatu ja lähen koplisse. Ma istun too-
minga suurele harule ja hakkam lugema. Kuid alati ei tule mul
sellest midagi välja. Umbritsev loodus meelitabja võlub nii,
et andun tema vaatlemisele. Eriti õhtuti, kui hiiglaslik
päikeseketas vajub metsa taha ja üksik emalind viib oma
poegadele viimast toidupala. Nogu umbrust hakkab katma loorjas
udulina, mattes oma siidise tekstiilla kopsi rohelistem muru,
lilled, põõsad ja lõpuks puutüvedki.

Vahel, kui öhtu on soe, istun seal seni, kuni taevas tõmbub tumesiniseks ja tema taustale ilmuvad esimesed tähed ning kuu uudishimulik nägu. Siis ronin alla omavaatluspostilt ja lähen aeglaselt tuppa. On kahju sellest ilust lahkuda, aga mind tervitavad õuepeenral öitsevad öökannikased meeldiva lõhnaga ja soovivad mulle head ööd. Pehmes voodis segunevad unistused varsti unenägudega, milles on palju kodumotiive, armsaid ja õnnelikke. Sääl mõtlen sageli nendele, kes on õnnelikud, et neil on kodu. Mina ei soovigi temast lahkuda, aga kui ma lahkun, muutub ta mulle kindlasti veelgi armsamaks ja ma lendan ikka ta poole, tulen ikka teda vaatama. Ma usun, et ta ei jää mulle kunagi võõraks.

Uus Tallinn

J. Tomingas